

Імперія блазнів

(в одній окремо взятій виставі)

Тип актора-блазня в різних іпостасях, блазнювання як таке ніні набуло популярності на сценах міста. І, мабуть, не випадково: час надто абсурдний, щоб сприймати його всерйоз. «Шельменко-2» став своєрідним «апофеозом» явища. Є такий сленговий синонім блазня — «кінь у яблуках». Можливо, за асоціацією із цим виразом, символ міщанства — сім слоників на колесиках — у сценографічному вирішенні Поліни Адамової — теж у яблуках. Вони виявились не лише дотепними, а й функціональними: це і сад, і паркан, і меблі. Так, як і слонів, режисер спробував вишикувати і семеро героїв, де блазень на блазні і блазнем поганяє. Схожість сюжету із дель-артівською комедією надала можливість постановникам зацентрувати це елементами костюмів, пластикою та традиційною завісою із зображенням пташки (обігрування Шпака-Скворцова). Кожна сцена ретельно придумувалася режисером, з кожної дрібниці витискалася вся можлива комічність аж до абсурду. Добре, коли маска підбиралася індивідуально — як-от, кумедна і органічна пара Шпаків С.Щербак і Л.Філімонова, або височезна Служниця-Н.Корпан, посаджена на плечі прихованого актора, що давало характерність, якби ще вона не кричала так надсадно... Цікава маска подруги Прісі Евжені, така собі «емансіпе» з цигаркою, тільки Н.Корпан (актриса грає дві ролі) її, на жаль, не «бере» — фальшивить. Р.Рабицькому-Шельменку дісталася роль, яка розкриває його рідкісний талант коміка — він обростає нюан-

сами, але його вистачає на невеликі періоди — вибудувати і енергетично розподілити всю партитуру ще бракує досвіду. Дещо змазана мотивація — брехня з безвиході, бо солдат опиняється між двох вогнів. Звідси втрачається глибина образу і розмах перетворення — коли найбезправніший стає вершителем долі, лялькарем власного лялькового театру. А от те, що пара закоханих — Капітан-К.Бін і Прісеня-О.Кружиліна — теж стають блазнями, порушило сам стрижень вистави. Вони б і так були смішними своєю ліричністю серед інтриг та брехні, але коли й самі вони блазнюють над власним коханням, нагадуючи маріонеток набором штучних жестів, то незрозуміло, заради чого затіваються всі ці інтриги. Шельменко стає дияволом блазнювання, ходячим вірусом, який заражає все і всіх: хахикання і крик, тупотіння і забавляння яблуком, тіні і світло, під кінець атакуючи бацилами комікування і глядацький зал. Сцена поступово починає нагадувати циркову арену, а слоники — парад-але. І тоді ковточком чогось справжнього і зворушливого стає народна весільна пісня, особливо у фіналі в устах кумедної Служниці. Здається, найцікавіше в п'єсі — саме в завойовуванні Шельменка, який примушує грати за своїми правилами. Та всі здаються без бою, бо від початку вже були блазнями... Вийшла легка і химерна комедія, але загадка «Шельменка» — архетипного українського героя, святого брехуна і благодійника мимоволі — так і лишилася загадкою.

■ Сцени з вистави «Шельменко-2» Г.Квітки-Основ'яненка. Режисер А.Приходько. Київський Молодий театр. Фото Наталі Хоменко.

«Шельменко-денщик» Г.Квітки-Основ'яненка — твір загадковий і фатальний — впродовж багатьох років був лідером наших театрів. Можливо тому, що грала і сама ситуація, і смішний текст, і характерність персонажів. Режисер постановки «Шельменко-2» у Молодому театрі **Андрій Приходько** вирішив відмовитися від самогральності, побудувавши виставу — від і до — на буфонаді. Прийом цей вимагає постійного вигадування гегів, масок, ходів, а також блискучого ансамблю комедійних акторів. Стосовно першого — режисеру не відмовиш у фантазії і майстерності, але сім коміків в одному театрі не знайти.